

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată ”Orom-Imexpo”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată ”Orom-Imexpo” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” cu privire la încasarea datoriei, a venitului ratat, constatarea rezilierii contractului de vânzare-cumpărare a produselor agricole, încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 05 iunie a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 octombrie 2016 SRL ”Orom-Imexpo” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Agrochem Impex” solicitând încasarea din contul pârâtului a datoriei de 250000 de lei, formată în baza neexecutării contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole din 25.07.2016, cu nr.136 AC; constatarea rezilierii contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole din 25.07.2016 cu nr. 136 AC încheiat între SRL „Agrochem Impex” și SRL „Orom-Imexpo”; încasarea de la SRL „Agrochem Impex” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” a cheltuielilor de judecată suportate în cadrul judecării cauzei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la 25 iulie 2016, între SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem Impex” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole. Pentru livrarea producției agricole față de SRL „Agrochem Impex” a fost achitată plata în avans în sumă de 250000 de lei. Termenul de scadență al executării contractului, de comun acord, a fost stabilit până la 01.10.2016 (livrarea producției agricole de porumb și/sau floarea soarelui la prețuri medii de piață – prețuri de achiziții de elevator la data livrării).

Reclamantul a precizat că până la inițierea procesului în instanța de judecată pârâtul nu și-a executat obligațiile asumate. Livrarea producției nu a avut loc, iar

marfa a fost înstrăinată de debitor către alți agenți economici, inclusiv în contul datoriilor.

Partea reclamantă a mai menționat că față de Debitorul SRL „Agrochem Impex” a fost remisă notificarea 05.10.2016, cu nr. 77, cu cerința de a rambursa datoria prin transmiterea mărfii stipulate în contract sau restituirea plăților achitate. Reclamația a fost ignorată de conducătorul întreprinderii agricole, iar suma până în prezent nu a fost restituită de debitorul SRL „Agrochem Impex”. Termenii de achitare au fost omiși de către debitor, iar soluționarea litigiului pe cale amiabilă a eșuat.

Reclamantul a susținut că neonorarea obligațiilor contractuale de către debitor constituie o ignorare a cerinței de livrare a mărfii sau de restituire a avansului primit. Mai mult, prin investigații proprii a aflat că debitorul are și alte datorii față de alți agenți economici, în baza cărora au fost aplicate sechestre de către executorii judecătorești.

Prin încheierea din 22 octombrie 2016 a Judecătorei Șoldănești s-a admis cererea SRL „Orom-Imexpo” cu privire la aplicarea măsurii de asigurare acțiunii; s-a aplicat sechestrul pe bunurile mobile și imobile precum și pe sumele de bani ale pârâtului SRL „Agrochem Impex”, inclusiv pe cele care se află la alte persoane, în limita valorii revendicărilor din acțiune în mărime de 250000 de lei și în ordinea prevăzută la prevederile art. 176 alin. (1) Cod de procedură civilă coroborat cu art. 27 Cod de executare.

La 27 ianuarie 2017 SRL „Orom-Imexpo” a depus cerere privind extinderea pretențiilor și completarea temeiului acțiunii solicitând încasarea din contul pârâtului a datoriei de 250000 de lei, formată în baza neexecutării contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole din 25.07.2016, cu nr.136 AC și a venitului ratat în sumă de 7447,06 dolari SUA sau echivalentul în lei MD conform cursului oficial al BNM la ziua achitării; rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole din 25.07.2016 cu nr. 136 AC încheiat între SRL „Agrochem Impex” și SRL „Orom-Imexpo”; încasarea de la SRL „Agrochem Impex” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” a cheltuielilor de judecată suportate în cadrul judecării cauzei, inclusiv și a taxei de stat.

În susținerea cererii SRL „Orom-Imexpo” a invocat suplimentar că în perioada septembrie-octombrie 2016 a procurat producție agricolă de floarea soarelui și porumb la prețuri medii de 6,15 lei (inclusiv TVA) per/kg pentru floarea soarelui și 1,61 lei (inclusiv TVA) per/kg pentru porumb, drept dovadă servind următoarele facturi fiscale: nr. JB3805973 din 28.09.2016 - preț 6,5 lei per/kg -floarea soarelui; nr. JB3538939 din 24.09.2016 - preț 6,5 lei per/kg- floarea soarelui; nr. JA3161013 din 25.10.2016 - preț 6,7 lei per/kg – floarea soarelui; nr. EUH 000303085 din 25.10.2016 - preț 2,05 lei per/kg – porumb; nr. JJ2997804 din 30.09.2016 - preț 2 lei per/kg – porumb.

Reclamantul a afirmat că a suportat cheltuieli de transport în sumă de 420 lei per/tonă sau 1,20 lei tonă per/km, depozit Șoldănești – port Giurgiulești (cu distanța de 350 km). Astfel cheltuielile aferente transportului constituie 33916,79 de lei.

SRL „Orom-Imexpo”, în vederea realizării exportului de producție agricolă, a încheiat contracte internaționale de vânzare-cumpărare a producției agricole: conform contractului nr. 2-MZ3430 din 07 decembrie 2016 SRL „Orom-Imexpo” s-a angajat să asigure livrarea producției agricole de porumb la prețul de 160 dolari SUA

per/tonă în condițiile de livrare INCOTERMS FOB, Port Reni (Ucraina) sau Giurgiulești (Republica Moldova) cu livrare 20 decembrie 2016 – 05 ianuarie 2017; conform contractului nr. 3-SFS3361 din 06 octombrie 2016 SRL "Orom-Imexpo" s-a angajat să asigure livrarea producției agricole de floarea soarelui la prețul de 378 dolari SUA per/tonă în condițiile de livrare INCOTERMS FOB, Port Reni (Ucraina) sau Giurgiulești (Republica Moldova) cu livrare 01-10 noiembrie 2016. Termenul de scadență al executării contractului de vânzare-cumpărare, în comun acord, a fost stabilit până la data de 01.10.2016. Având în vedere dreptul contractual al pârâtului, acesta fiind în drept să livreze porumb sau/și floarea soarelui în volumul producției ce urma a fi livrat la depozitul din Șoldănești, conform prețurilor medii de piață, care este de 40650.41 kg - floarea soarelui (preț 6,15 lei) și 155279,50 kg - porumb (preț 1,61 de lei).

Conform contractelor nominalizate de vânzare-cumpărare internațională de mărfuri, volumul producției, obiect al contractului de livrare a producției agricole nr. 136 AC, urma a fi vândut la prețul de 0,378 dolari SUA per/kg - floarea soarelui și 0,16 dolari SUA per/kg – porumb, iar în total în sumă de 15365,85 de dolari SUA - floarea soarelui și în sumă de 24844,72 de dolari SUA - porumb. La data scadenței termenului de livrare a producției agricole - 01.10.2016 - cursul oficial al leului MD față de USD a fost de 19,75 de lei per 1 USD. Astfel, suma avansului a fost estimat la suma de 250000 de lei ce reprezintă echivalentul a 12658,23 de dolari SUA.

Reclamantul a declarat că prin acțiunile culpabile ale pârâtului a fost lipsit de venitul ratat, care ar fi fost obținut, în condițiile când pârâtul își exercita pe deplin obligațiunile contractuale. Astfel, SRL „Orom-Imexpo” a fost privat de un venit ce urma a fi realizat în condițiile contractelor de livrare internațională, care în opinia sa, constituie suma de 12186,49 de dolari SUA pentru porumb și 2707,62 de dolari SUA pentru floarea soarelui.

Conform declarațiilor susținute în cadrul ședinței de judecată din 04 iulie 2017, avocatul Vadim Soltan, reprezentând interesele SRL „Orom-Imexpo”, a solicitat încasarea de la pârât a datoriei în sumă de 140000 de lei, deoarece pârâtul restituise 110000 de lei din suma solicitată inițial, a venitului ratat în mărime de 7447 de dolari SUA, în baza art. 710 Cod civil, precum și a cheltuielilor de judecată în sumă de 19373 de lei. (f.d. 127, vol. I)

Prin hotărârea din 04 iulie 2017 a Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești s-a admis cererea de chemare în judecată a SRL „Orom-Imexpo”; s-a încasat de la SRL „Agrochem Impex” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” datoria formată în urma neexecutării contractului de cumpărare-vânzare a producției agricole din 25.07.2016 nr. 136 AC în mărime de 140000 de lei și cheltuielile de judecată în mărime de 19375 de lei; s-a încasat de la SRL „Agrochem Impex” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” venitul ratat în sumă de 7447,06 dolari SUA, convertiți în lei conform cursului BNM la momentul executării hotărârii; s-a reziliat contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole din 25.07.2016 nr. 136 AC încheiat între SRL „Agrochem Impex” și SRL „Orom-Imexpo”; s-au menținut sechestrele aplicate pe bunurile mobile și imobile, precum și pe sumele de bani ale SRL „Agrochem Impex” în limita datoriei în sumă de 140000 de lei, aplicat prin încheierea din 22 octombrie 2016 a Judecătoria Șoldănești.

Prin decizia din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de SRL „Agrochem Impex”; s-a casat integral hotărârea din 04 iulie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Orom-Imexpo” împotriva SRL „Agrochem Impex” cu privire la încasarea datoriei, a venitului ratat, rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a produselor agricole, încasarea cheltuielilor de judecată.

La 01 octombrie 2018 SRL ”Orom-Imexpo” a declarat recurs împotriva deciziei din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel greșit a pus la baza respingerii cerințelor reclamantului faptul că pârâtul a efectuat achitări față de reclamant. Prima tranșă a fost achitată la 17.10.2016 în sumă de 60000 de lei, iar a doua tranșă în sumă de 50000 de lei a fost stinsă prin intermediul executorului judecătoresc la 11.11.2016. Ultima tranșă în sumă de 140000 lei a fost efectuată de pârât la data de 11.10.2017.

Recurentul s-a expus și asupra faptului că debitorul a indus în eroare reclamantul privind capacitatea sa de plată, în condițiile când obligația asumată de livrare de marfă a fost doar una formală, ori, din înscrierile prezentate se demonstrează că debitorul se afla în litigii și cu alte companii ce au ca rezultat neîndeplinirea obligațiilor contractuale, aspecte ce nu au fost puse în dezbatere la judecarea cauzei. Unicul argument ce a stat la baza respingerii de către instanța de apel a acțiunii a fost precum că pârâtul a achitat suma stabilită în tranzacția încheiată, fără a lua în calcul termenul și perioada achitării finale ce a fost efectuată de debitor.

De asemenea, instanța de apel nici nu a luat în calcul art. 617 alin (2) lit. a) Cod civil, care statuează că nu este necesară somație în cazul în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației. Or, conform punctului 1.1 din contractul din 25.07.2016, data limită de livrare de marfa a fost stabilită până la 01.10.2016. Marfa a fost integral achitată de reclamant în prealabil la data de 25.07.2016. Suma transferată conform dispoziției de plată din data de 25.07.2016 constituie - 250000 de lei.

Recurentul a relatat că instanța de apel nejustificativ a respins cerința de încasare a venitului ratat, or, necesitatea solicitării încasării a venitului ratat a rezultat din neexecutarea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale încheiate cu pârâtul.

Cu referire la respingerea de către instanța de apel a cerinței de încasare a cheltuielilor de judecată, recurentul susține că debitorul este obligat de a achita cheltuielile de judecată, în condițiile când restituirea datoriei a avut loc după intentarea procesului de judecată.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 05 iunie 2018 care a fost expediată în adresa participanților la proces la 29 iunie 2018, drept dovadă servind scrisoarea de însoțire (f.d. 221, vol. I). Recurentul a recepționat decizia contestată la 02 august 2018.

Astfel, recursul declarat la 01 octombrie 2018 de către SRL "Orom-Imexpo", este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursului declarat de SRL „Orom-Imexpo”, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe; să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

Aliniatul (4) al aceluiași articol prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei rezultă că SRL "Orom-Imexpo" prin cererea de chemare în judecată (concretizată ulterior) înaintată împotriva SRL „Agrochem Impex” a solicitat încasarea de la pârât a datoriei în sumă de 140000 de lei, a venitului ratat în mărime de 7447 de dolari SUA, în baza art. 710 Cod civil, precum și a cheltuielilor de judecată în sumă de 19373 de lei. (f.d. 127, vol. I)

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea din 04 iulie 2017, a admis cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Orom-Imexpo”; a încasat de la SRL "Agrochem Impex" în beneficiul SRL „Orom-Imexpo" datoria formată în urma neexecutării contractului de cumpărare-vânzare a producției agricole din 25.07.2016 nr. 136 AC în mărime de 140000 de lei și cheltuielile de judecată în mărime de 19375 de lei; a încasat de la SRL "Agrochem Impex" în beneficiul SRL „Orom-Imexpo" venitul ratat în sumă de 7447,06 dolari SUA, convertiți în lei conform cursului BNM la momentul executării hotărârii; a reziliat contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole din 25.07.2016 nr. 136 AC încheiat între SRL "Agrochem Impex" și SRL "Orom-Imexpo"; a menținut sechestrile aplicate pe bunurile mobile și

imobile, precum și pe sumele de bani ale SRL „Agrochem Impex” în limita datoriei în sumă de 140000 de lei, aplicat prin încheierea din 22 octombrie 2016 a Judecătorei Șoldănești.

Verificând legalitatea hotărârii pronunțate de către instanța de fond, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 05 iunie 2018, a admis apelul declarat de SRL „Agrochem Impex”; a casat integral hotărârea din 04 iulie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești și a emis o nouă hotărâre prin care a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Orom-Imexpo” împotriva SRL „Agrochem Impex” cu privire la încasarea datoriei, a venitului ratat, rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a produselor agricole, încasarea cheltuielilor de judecată.

Considerând ilegală decizia pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău, la 01 octombrie 2018, SRL „Orom-Imexpo” a contestat-o cu recurs invocând că instanța de apel la judecarea cauzei a interpretat în mod eronat legea.

Colegiul cercetând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate de către recurent ajunge la concluzia că precizările făcute de SRL „Orom-Imexpo” în recursul declarat sunt întemeiate și justifică aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material la examinarea cauzei, rezultând din motivele ce succed.

Conform art. 753 alin. (1) Cod civil, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

Articolul 572 alin. (2) Cod civil, prevede că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Materialul probator atestă că la 25 iulie 2016 între SRL „Agrochem Impex” și SRL „Orom-Imexpo” a fost încheiat contractul nr. 136 AC de vânzare-cumpărare a producției agricole. (f.d. 5, vol. I)

Conform pct. 1.1 al contractului, vânzătorul (SRL „Agrochem Impex”) s-a obligat să înstrăineze marfa către cumpărător (SRL „Orom-Imexpo”) în cantitate fizică, iar cumpărătorul să primească și să achite producția agricolă porumb și/sau floarea soarelui după cantitate și preț care se va stabili la prețul mediu de piață, până la 01.10.2016.

Conform pct. 1.2 al contractului, cumpărătorul efectuează achitarea pentru marfa livrată, prin transfer la contul de decontare al vânzătorului, în avans, în sumă de 250000 de lei, iar conform pct. 1.3 plata se efectuează de către cumpărător în termen de 2 zile din momentul semnării contractului.

Prin ordinul de plată nr. 2472 din 25 iulie 2016 SRL „Orom-Imexpo” a transferat pe contul SRL „Agrochem Impex” suma de 250000 de lei, destinația plății efectuate a constituit plata prealabilă pentru producția agricolă floarea soarelui conform contractului nr. 136 AC din 25 iulie 2016. (f.d. 6, vol. I)

La 05 octombrie 2016, cu nr. 77, SRL „Orom-Imexpo” a expediat în adresa SRL „Agrochem Impex” notificare solicitând livrarea producției agricole contractată în baza contractului încheiat la 25 iulie 2016.

Reclamația respectivă a fost recepționată de către pârât la 10 octombrie 2016 și respectiv la 11 octombrie 2016, drept dovadă servind copia avizelor de recepție anexate la materialele cauzei (f.d. 8, 9, vol. I), însă pârâtul nu a întreprins măsuri în

vederea îndeplinirii obligațiilor contractuale și nici nu a restituit suma achitată în avans.

De asemenea, în cadrul judecării cauzei s-a stabilit că pârâtul a restituit parțial avansul achitat conform contractului nr. 136 AC din 25.07.2016, suma de 110000 de lei, fapt ce se demonstrează prin ordinele de plată nr. 350 din 17.10.2016 și nr. 356 din 11.11.2016. (f.d. 83, 84, vol. I)

Conform actului de verificare din 25 ianuarie 2017 eliberat de SRL „Orom-Imexpo” s-a constatat că SRL „Agrochem Impex” are o datorie față de reclamant în sumă de 140000 de lei. (f.d. 82, vol. I)

La capitolul dat, Colegiul reține că instanța de apel la examinarea litigiului a reținut că SRL „Agrochem Impex” nu are datorii în mărime de 140000 de lei față de SRL „Orom-Imexpo”, deoarece conform contractului de cesiune a dreptului de creanță nr. 1/10 din 11 octombrie 2017, cesionarul (SRL „Dacfruct”) și-a asumat obligația de a achita cedentului (SRL „Orom-Imexpo”) datoria debitorului cedat SRL „Agrochem Impex” în mărime de 140000 de lei (f.d. 163, vol. I), care a și fost executată la 01 noiembrie 2017 în baza ordinului de plată nr. 166. (f.d. 166, vol. I)

Sub aspectul dat, Colegiul menționează că instanța de apel neîntemeiat a reținut ca temei de respingere a acțiunii precum că datoria restantă în sumă de 140000 de lei a fost stinsă în baza contractului de cesiune încheiat între SRL „Dacfruct” și SRL „Agrochem Impex”, deoarece contractul respectiv a fost încheiat la 11 octombrie 2017, adică după pronunțarea de către instanța de fond a hotărârii - 04 iulie 2017.

În acest sens, Colegiul precizează că întrucât proba respectivă nu a fost constatată și elucidată de către instanța de fond, instanța de apel neîntemeiat, în partea respectivă, a casat hotărârea primei instanțe.

Colegiul, verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat de către instanța de apel consideră că instanța inferioară la judecarea cauzei corect a reținut că raportul juridic dintre părți se supune reglementărilor de vânzare-cumpărare a producției agricole și executarea obligațiilor.

Drept urmare, Colegiul conchide că instanța de fond just a ajuns la concluzia că SRL „Agrochem Impex” nu a executat obligațiile contractuale menționate în pct. 1.1 al contractului, fapt ce a determinat prima instanță de a încasa de la SRL „Agrochem Impex” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” suma de 140000 de lei, ce constituie datoria neachitată ca rezultat al neexecutării contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole din 25.07.2016, nr. 136 AC.

Totodată, pe parcursul judecării cauzei în ordine de apel, SRL „Agrochem Impex” a prezentat și ordinul de plată a sumei restante de 140000 de lei, ce a fost achitată în rezultatul încheierii contractului de cesiune a dreptului de creanță nr. 1/10 din 11 octombrie 2017. (f.d. 163, vol. I)

În astfel de circumstanțe, instanța de apel pentru a exclude executarea dublă a obligațiilor de către pârât și a evita orice confuz la o eventuală executare a hotărârii judecătorești urma să indice despre faptul că în partea încasării sumei de 140000 de lei hotărârea primei instanțe nu urmează a fi pusă în executare, acțiune omisă de instanța de apel și eroare care va fi corectată de instanța de recurs.

Cu referire la cerința reclamantului privind încasarea din contul SRL „Agrochem Impex” a venitului ratat în sumă de 7447,06 dolari SUA sau în lei MD

converțiți conform cursului BNM la momentul executării hotărârii, Colegiul reține următoarele.

În contextul art.14 alin. (2) Cod civil, se deduce că persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Conform art. 610 alin. (2) Cod civil, venitul ratat se consideră venitul care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale.

Totodată, art. 610 alin. (3) Cod civil, prevede că, este reparabil numai prejudiciul care reprezintă efectul nemijlocit (direct) al neexecutării.

Astfel, Colegiul notează că în sensul art. 610 Cod civil, antrenarea răspunderii patrimoniale poate izvorî doar din configurația unui raport obligațional, debitorul cauzând un prejudiciu ca efect direct al neexecutării obligației sale pecuniare.

La caz, Colegiul menționează că SRL „Orom-Imexpo” își întemeiază cerința de încasare a venitului ratat pe faptul că ar fi încheiat contracte internaționale de vânzare-cumpărare a producției agricole datate cu 06 octombrie 2016 și 07 decembrie 2016.

Sub acest aspect, Colegiul va reține că SRL „Orom-Imexpo” nu avea nicio obligație asumată față de terți de livrare anume a producției agricole care urma să o primească din partea SRL „Agrochem Impex”, or din contextul contractelor menționate supra, acestea indică o cantitate de 3000 de tone și respectiv de 5000 de tone de producție agricolă, pe când SRL „Agrochem Impex” nicidecum nu avea obligația de livrare către SRL „Orom-Imexpo” a unei asemenea cantității de producție agricolă.

Mai mult ca atât nici în contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole și nici într-un alt act juridic nu a fost indicat faptul că SRL „Orom-Imexpo” ar avea nevoie anume de această cantitate de producție agricolă.

Tot aici este de remarcat că prezentarea de către SRL „Orom-Imexpo” a contractelor internaționale încheiate la 06 octombrie 2016 și respectiv la 07 decembrie 2016 nu poate servi ca temei de încasare a venitului ratat din contul SRL „Agrochem Impex” care ar putea fi calificat ca un prejudiciu adus recurentului în urma neexecutării obligațiilor contractuale.

La fel, Colegiul explică și faptul că pentru a solicita venitul ratat, partea procesuală trebuie să prezinte probe pertinente și concludente care ar justifica primirea acestui venit și pregătirile efectuate: contracte de transport, magazinaj, expediție încheiate cu diferiți parteneri, scrisori de garanție oferite neechivoc, parvenite în adresa creditorului sau acceptarea propunerii creditorului de a negocia în viitorul apropiat anumite contracte, majorarea statului de personal în legătură cu majorarea preconizată a volumului producerii, etc.

Asemenea rigori urmăresc scopul de a evidenția caracterul real și direct al prejudiciului reparabil, fiindcă procesul de evaluare a venitului ratat este mai dificil decât cel al stabilirii prejudiciului efectiv, ținând cont că acesta corespunde valorii cu care s-a micșorat patrimoniul creditorului, fie prin scăderea activului, fie prin creșterea pasivului din cauza neexecutării unei obligații.

În mod firesc, sarcina probațiunii existenței, precum și a mărimii venitului neobținut, revine creditorului, care trebuie să demonstreze că urma să obțină anumite venituri.

În această conjunctură, instanța de recurs consideră că SRL „Orom-Imexpo” în efortul său de a dovedi existența și cuantumul venitului ratat, nu a explicat incidența factorilor nominalizați, limitându-se doar la invocarea încheierii contractelor internaționale din 06 octombrie 2016 și din 07 decembrie 2016, care sunt insuficiente pentru a proba că într-adevăr aceste tranzacții au fost încheiate ca rezultat al acoperirii cheltuielilor efectuate în urma neexecutării de către SRL „Agrochem Impex” a contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole și că în urma acestui fapt recurentul ar fi fost pus în întârziere față de alți agenți economici și care ar fi fost prejudiciat patrimoniul întreprinderii.

Cu referire la cerința SRL „Orom-Imexpo” privind constatarea rezilierii contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole nr. 136 AC din 25 iulie 2016 încheiat între SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem-Impex”, Colegiul precizează următoarele circumstanțe.

Colegiul menționează că SRL „Orom-Imexpo” atât în cererea de chemare în judecată, cât și în cererea privind extinderea și completarea pretențiilor din acțiunea inițială a solicitat inclusiv și constatarea rezilierii contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole nr. 136 AC din 25 iulie 2016 încheiat între SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem-Impex”.

Prima instanță, prin hotărârea din 04 iulie 2017, a ajuns la concluzia de a rezilia contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole nr. 136 AC din 25 iulie 2016 încheiat între SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem-Impex”, invocând ca temei de admitere prevederile art. 709 alin. (1) Cod civil, care prevede că dacă una din părți nu execută sau execută în mod necorespunzător o prestație scadentă decurgând dintr-un contract sinalagmatic, cealaltă parte poate, după expirarea fără rezultat a unui termen rezonabil pe care l-a stabilit pentru prestație sau remediere, să rezoluționeze contractul dacă debitorul trebuia să-și dea seama, în baza termenului de grație, de iminența rezoluțiunii. În cazul în care nu a fost stabilit un termen sau termenul este necorespunzător de scurt, se consideră ca stabilit un termen rezonabil.

Curtea de apel, reținând cauza spre judecare, a concluzionat că pretenția reclamantului referitor la rezilierea contractului menționat supra urmează a fi respinsă, din motiv că nu sunt temeiuri de reziliere a contractului respectiv, deoarece SRL „Agrochem-Impex” nu are nicio datorie față de SRL „Orom-Imexpo”.

Colegiul indică că SRL „Orom-Imexpo” în recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel din 05 iunie 2018 își exprimă dezacordul cu soluția adoptată în vederea respingerii acțiunii vis-a-vis de încasarea sumelor solicitate în prezenta cauză.

Colegiul precizează că din textul recursului nu se reliefează un anumit temei de drept care ar fi fost invocat de către recurent în vederea constatării rezilierii contractului de vânzare-cumpărare a produselor agricole nr. 136 AC din 25 iulie 2016 încheiat între SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem-Impex”, iar în lipsa unor astfel de circumstanțe, Colegiul este în imposibilitate de a da o apreciere justă raportului juridic ce reglementează dispozițiile de reziliere a contractului de vânzare-cumpărare aplicat de către instanța de apel în raport cu argumentele părții procesuale.

Tot aici este de menționat și faptul că la materialele cauzei lipsește o declarație scrisă din partea uneia dintre părți din care ar rezulta solicitarea de rezoluțiune a contractului încheiat între părțile contractante, în speță - SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem-Impex”.

La capitolul dat, Colegiul notează că are relevanță de indicat și art. 737 alin. (1), (2) Cod civil, care prevede că, rezoluțiunea contractului operează prin declarație scrisă față de cealaltă parte. Dacă prestația este oferită cu întârziere sau nu corespunde în alt fel prevederilor contractului, creditorul pierde dreptul de rezoluțiune dacă nu notifică cealaltă parte într-un termen rezonabil de la data la care a aflat sau trebuia să afle despre oferta sau executarea necorespunzătoare.

În contextul dat, Colegiul va menține soluția instanței de apel în partea pretenției SRL „Orom-Imexpo” privind constatarea rezilierii contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole nr. 136 AC din 25 iulie 2016 încheiat între SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem-Impex”.

Referitor la cerința reclamantului de încasare a cheltuielilor de judecată, Colegiul menționează următoarele aspecte.

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Articolul 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 90 lit. h), i) Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de executare a actelor judiciare; cheltuielile de asistență juridică.

Articolul 96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, statuează că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Din acțiunea înaintată de către reclamant rezultă că acesta solicită încasarea cheltuielilor de judecată suportate pe parcursul judecării cauzei și anume: taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 7500 de lei, taxa de stat achitată la depunerea cererii de extindere a pretențiilor din acțiune în mărime de 4507 de lei, cheltuieli de asistență juridică în sumă de 5000 de lei și cheltuieli ce țin aplicarea măsurilor de asigurare conform documentului executoriu nr. 2c-44/16 în mărime de 2260 de lei.

Materialul probator atestă că reclamantul întru susținerea cerinței de încasare a cheltuielilor de judecată a prezentat ordinele de plată ce confirmă efectuarea plăților pentru sumele solicitate cu titlu de cheltuieli de judecată suportate la examinarea litigiului. (f.d. 21, 91, 92, 102, 118, 122, 124, vol. I)

La înaintarea acțiunii în instanța de judecată, la 14 octombrie 2016, reclamantul a achitat taxa de stat în sumă de 7500 de lei ($250000 \cdot 3\% = 7500$).

Instanța de apel, judecând cauza, a stabilit faptul că o parte din datorie - 110000 de lei pârâtul a achitat-o după ce reclamantul l-a acționat în instanța de judecată.

Colegiul menționează că chiar dacă reclamantul a renunțat la pretenții din cauza faptului că au fost satisfăcute benevol de către pârât după intentarea acțiunii, instanța, la cererea reclamantului, îl obligă pe pârât să compenseze acestuia toate cheltuielile de judecată suportate în legătură cu intentarea procesului, inclusiv suma convenită pentru asistență juridică.

În astfel de circumstanțe, Colegiul consideră necesar de a remarca că rezultând din prevederile art. 97 alin. (2) Cod de procedură civilă, SRL „Agrochem-Impex” este obligat de a achita reclamantului taxa de stat în cuantum de 7500 de lei.

Concomitent, Colegiul indică și asupra faptului că urmează a fi încasate și cheltuielile ce țin aplicarea măsurilor de asigurare conform documentului executoriu nr. 2c-44/16 în mărime de 2260 de lei, care au fost suportate de reclamant în cadrul judecării cauzei.

De asemenea, Colegiul va dispune și încasarea din contul SRL „Agrochem-Impex” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” a cheltuielilor ce țin de acordarea asistenței juridice în cuantum de 5000 de lei.

Din considerentele relatate supra, Colegiul consideră că recursul este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel în partea încasării sumei de 140000 de lei cu titlu de datorie și a cheltuielilor de judecată și în parte încasării sumei cu titlu de datorie se menține hotărârea primei instanțe, iar în partea încasării cheltuielilor de judecată se modifică hotărârea instanței de fond prin micșorarea sumei încasate de la 19375 de lei până la 14760 de lei; în rest decizia instanței de apel se menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e), f), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată ”Orom-Imexpo”.

Se casează decizia din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea respingerii cerințelor Societății cu Răspundere Limitată ”Orom-Imexpo” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” cu privire la încasarea sumei de 140000 de lei cu titlu de datorie și a cheltuielilor de judecată și

- în partea încasării de la Societatea cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată ”Orom-Imexpo” a sumei de 140000 de lei cu titlu de datorie se menține hotărârea din 04 iulie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești;
- în partea încasării de la Societatea cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată ”Orom-Imexpo” a cheltuielilor de judecată se modifică hotărârea din 04 iulie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești prin micșorarea sumei încasate cu titlu de cheltuieli de judecată de la Societatea cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată ”Orom-Imexpo” de la 19375 (nouăsprezece mii trei sute șaptezeci și cinci) de lei până la 14760 (paisprezece mii șapte sute șaiszeci) de lei.

În rest, decizia 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Orom-Imexpo” împotriva SRL „Agrochem Impex” cu privire la încasarea datoriei, a venitului ratat, constatarea rezilierii contractului de vânzare-cumpărare a produselor agricole, încasarea cheltuielilor de judecată se menține.

În partea încasării din contul Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem-Impex” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Orom-Imexpo” a datoriei formate în urma neexecutării contractului de cumpărare-vânzare a producției agricole din 25.07.2016, nr. 136 AC, în mărime de 140000 (una sută patruzeci mii) de lei, nu urmează a fi pusă în executare.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Mariana Pitic